HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והקיף. מכר באמנה ואשראי ולא קיבל דמיס: **גנב ופרע בהקיפו.** שהקיפו חבירו פרקמטיא באשראי ופרע לו בהמה זו: **מתני'** (ב) **וטבחו ומכרו חוץ מרשותו.** כשהוציא מרשותו נעשה עליו גנב (ג) (לרב יהודה) וקנאו: **או שגנב חוץ מרשותו.** קנאו במשיכה מיד ונעשה גנב עליו אבל גנב וטבח ומכר ברשותו פטור דלא נעשה עליו גנב: **היה.** גנב מושכו ויולא פטור (ד) מכלום: **הגביהו.** אפי' ברשות בעלים שהרי הגבהה קונה בכל מקום במסכת קדושין (דף כה.): **נתנו.** בעליו לבכורות בנו לכהן בה' סלעים של פדיון הבן. ל"א נתנו גנב לבכורות בנו ונתנו לו שם במקום שגנבו לשומר חנם ולשואל: **היה מושכו.** הכהן או בעל חוב או השומר ומת ברשות בעלים: **פטור.** הגנב מכלום. ולשון אחרינא עיקר. האי חייב אגנב קאי דמחייב גנב בקנין שלוחין דאי בנותנו בעליו מאי חייב נהי דשואל מצי למימר חייב באונסין אלא שאר שומרים מי חייבי במתה בדרכה ועוד לגבי כהן ובעל חוב מאי חייב ופטור איכא הפסיד ולא הפסיד מבעי ליה: **גמ' תיקנו משיכה בשומרים.** שלא יתחייב שומר בשמירה עד שימשוך: **מאי נאו.** היה מושכו שומר ומת חייב גנב במשיכת שומר: **לא גנב.** והכי קאמר נתן בעל הבית לבכורות בנו כו' ובא גנב לגונבו משם היה מושכו ויולא כו':

שכירות

גנב והקדיש משלם ד' וה'. כדמפרש מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים ואיירי בקדשי בדק הבית דלא שייך למימר מעיקרא תורא דראובן והשתא תורא דראובן כמו בקדשי מזבח שקרבן קרב לכפר על הבעלים ונשחט לשמו ושם בעליו עליו ואין להקשות אמאי לא פריך לעיל (דף עו.) וליפלוג וליתני בדידיה בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית משלם תשלומי ארבעה וחמשה כדפריך לעיל ולפלוג וליתני בדידיה בד"א בקדשים קלים דלעיל פריך שפיר דהוי הכל קדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית לא בעי לפלוגי דסתם קדושה דשור ושה דמחייס הוי למזבח אע"ג דהתם מפליג וקאמר (ג) טבח ואח"כ הקדיש משלם ארבעה וחמשה ואותו הקדש הוי קדשי בדק הבית התם לא הוי מחייס ולמ"ד יאוש לא קני א"ש שכשמקדיש לאחר יאוש לאו דידיה קמקדיש ולמ"ד יאוש קני וחיובו הוה דוקא לפני יאוש אבל אחר יאוש שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר אפ"ה מחייב אהקדש אע"ג דלא חייל הקדש מקמי יאוש כי היכי דמחייב במכר ומתנה קודם יאוש אע"ג דלא אהנו מעשיו שלא חל המכר והמתנה כיון דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט בדבר שבידו להקדיש:

אבל גנב וטבח ומכר ברשותו **פטור.** כשלא הגביהו עסקינן דבהגביהו הוי קני וחייב כדלקמן: **או שהוציאו מרשות בעלים כו'.** ברים אלו נערות (כתובות דף לא: ושם ט) פליגי רב אחא ורבינא חד אמר שהוציאו לסמטא אבל לרה"ר לא קני ודייק מסיפא הוציאו דומיא דהגביהו דאתי לרשותיה ואידך אמר אפילו הוציאו לרה"ר קנה ודייק מרישא דמת ברשות בעלים פטור הא חוץ לרשות חייב אפי' הוציאוהו לרה"ר ורבא דהוא פליג אאביי ורבא דאמרי בהמוכר את הספינה (ב"מ דף פד.) משיכה קונה בסמטא אבל לא ברה"ר ואין נראה לחלק כלל בין קניית גנב שאין אלא להתחייב באונסין ולשאר קניות מדדרשינן לעיל (דף סה.) גבי גנב אין לי אלא ידו גנו חצירו וקרפיפו מנין משמע דלא מחייב אלא במקום שראוי לקנות כי היכי דדרשינן גיטין (דף עז.) ונתן בידה ונראה דהלכה כאביי ורבא מדמייתי מילתייהו בהמוכר [את] הספינה (שם) משמע שהם עיקר ולא שייך כאן כל כי היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כרבינא לקולא:

נתנו לבכורות בנו או לב"ח. אותו לשון שפירש בקונטרס דאבעלים קאי רחוק מאד חדא שצריך לפרש לאותו לשון שמת בפשיעה ולא כי אורמיה ועוד דלשון חיוב ופטור לא שייך אבכורות בנו וב"ח ונראין לדחות דמשום אחרינא נקט חיוב ופטור ועוד דבתוספתא (פ"ז) קתני הגביהו או נתנו לבכורות בנו משמע דאגנב קאי דאי אבעלים מה צריך הגבהה והא דידיה הוא ועוד דראיה דמייתי ממתני' בגמרא אבעיא דתקנו משיכה בשומרים אי אפשר לישבה להאי לישנא לפי מה שמפרש בגמ' ול"א שפירש בקונטרס נתנו הגנב לבכורות בנו הוא עיקר דמתחייב הגנב במשיכה הני וא"ת ואמאי מחייב במשיכה והא אין שליח לדבר עבירה וי"ל דהנהו לא ידעי דאתי לידיה באיסורא אלא סבורין שהיה שלו וכיון לישנא דמפרש בפ"ק דבבא מציעא (דף י: ושם ט) טעמא דאין שליח לדבר עבירה משום דשליח בר חיובא הוא ודברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין וכיון לישנא דאי בעי עביד לא בעי לא עביד אין שייך לכאן דהתם אין יודע שהשליח יעבור אבל כאן יודע הוא שיקח מאחר שהוא סבור שהוא שלו ועוד (עא.) גבי גנב וטבח בשבת דמוקי לה בטובח על ידי אחר ופריך וכי היכן מצינו שזה חוטא וזה מתחייב הוי מצי למימר דסבור שהוא שלו אבל משני שפיר והאמת אבל ק"ק היכי יליף מה מכירה ע"י אחר אף עביחה כו' דלמא דוקא כשסבור שהוא שלו כיון דליכא יתור: [ועיין תוס' קדושין מב: ד"ה אמאי]:

תיקנו משיכה בשומרין או לא. הא לא מצבעי ליה אי משעת משיכה [או משעת מלאכה] מתחייבים כל חד וחד כדיניה שומר חנם בפשיעה ושומר שכר בגניבה ואבידה ושואל באונסין דפשיעה דמשעת משיכה מתחייבים דאם לא כן מאימתי דבשואל (ב"מ דף לח: ושם) תנן אם אמר לו השואל שלח ושלחה ומתה חייב ובגמרא אמר פרה במשיכה ובשמעתין דשואל קורדום (שם לט.) אמר אי לאונסים מ"ש פרה דמשעת שאלה אלא אור"י דמבעי ליה בשואל ושוכר אי מצי משאיל ומשכיר למיהדר ביה אפי' משך עד שיתחיל במלאכה או לא דאיכא למ"ד גבי שואל קורדום מחבירו ביקע בו קנאו לא ביקע בו לא קנאו ומצי משאיל הדר ביה וכן בפרה עד שיעשה בה מלאכה ופשיט ליה ממתניתין דתנאו לבכורות בנו דקתני הגביהו או שהוציאו מרשות בעלים ומת חייב מאי לאו שומר ומדמחייב גנב אמשיכת שומר ש"מ דמשיכה גמורה הוא שאין יכול לחזור בו שאם היה יכול לחזור בו לא היה מתחייב במשיכתו ומשני לא גנב שהיה גנב מושכה מבית שומרים ותנא גנב שגנבו מבית שומרים ומיירי שלא נתן לבכורות בנו ולבעל חובו לגמרי דא"כ הוו בעלים ולא שומר ולא אפותיקי בעלמא עשה להם שאם לא יפרע עד יום פלוני שיהא קנוי להם ורב הונא דאמר בפרק השואל דלא ביקע בו מצי משאיל הדר ביה הוה דחי הכי ולא חיים לפירכא דבסמוך מה לי גנב מרשות שומר מה לי גנב מרשות בעלים ובהאיש מקדש (קדושין דף מז: ושם) איכא תנא כרב הונא דאפי' במלוה יכול לחזור כל זמן שלא הוציאו כ"ש שאילה וג' מחלוקות בדבר דלרב הונא לא תקנו משיכה בשומר ולר"א תקנו דקתאמר התם[מ] ופליגא דר"א ולר' אלעזר נמי מדאורייתא יכול לחזור אלא שחכמים תקנו דלא מצי הדר ביה משעת משיכה ועוד קאמר התם ופליגא אדרבי אמי דאמר ר' אמי המשאיל קורדום של הקדש לחבירו מעל וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה משמע דסבר דקנה מדאורייתא דאי מדרבנן אין יכול לחזור [ס] כמו נתנה לבן בפרק הזהב (ב"מ דף מח. ושם) א"כ הוי חומרא דאתי לידי קולא דחבירו מותר לבקע בו לכתחילה:

שהטמין

מסורת הש"ס

(א) [לעיל נא. וש"נ], (ב) טבחו או מכרו. דק"ס, (ג) [לעיל עא. וש"נ], (ד) [לעיל עו.], (ה) כתובות לא:, (ו) [ב"מ לט.], (ז) [ער' תוספות קדושין כז. ד"ה ומקומן], (ח) [עי' ב"מ לט:], (ט) ס"א ל"ג, (י) ס"א מכפל, (כ) [ד"ה וכרשות], (ל) [ד"ה אין], (מ) ב"מ לט.,

הגהות הב"ח

(א) גמ' ופרע בחובו: (ב) רש"י ד"ה וטבח ומכר חוץ מרשותו דכשהוציאו חוץ מרשותו: (ג) תוס' ד"ה גנב וכו' מפליג וקאמר גנב וטבח וא"ת:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה תיקנו וכו' כמו נתנה לבלן בפ' הזהב. לענ"ד נראה דזה ל"ל כסוף הדיבור הזה וכמילו ראיה דלקולא לא אתיא בתר קנין דרבנן והיינו מדאמרינן שם גבי בלן דלר"י דמעות קונות ד"מ נתן לספר מעל אף דמדרבנן לא קני ה"נ הכא שם מק"מ ל"ק אף דמדרבנן קני מ"מ לא יהא מותר לנקע בו:

רבינו חננאל

תנו רבנן גנב ונתן לאחר וטבח או נתן לאחר ומכר, חייב. שמע מינה דיש שליח פיר' שחייב המשלח לעשות דבר עבירה כאילו הוא עשה העבירה מה שאינו בכל התורה כולה בהדיא. קימא לן אין שליח לדבר עבירה. **גנב והקדיש חייב,** שמע מינה מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים. **גנב והקיף,** פיר' מכר בהקפה כגון אשראי, גנב והחליפו באחר עם חבירו ונתנו במתנה, גנב ופרעו בחובו גנב ופרעו בהקיפו פי' מה שהיה חנוני מקיפו, גנב ושלחו סיבלונות לבית חמיו אלו כולן כמכירה חשובין וחייב לשלם ד' וה'. **מתני'.** היה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים פטור, הגביהו או שהוציאו מרשות הבעלים חייב. **בעי אמימר תיקנו משיכה בשומרין או לא.** ופשט ליה ממתניתין דתנן נתנו לבכורת בנו או לבעל חובו לשומר חנם או לשואל ולנושא שכר ולשוכר, היה מושכו ויוצא ומת ברשות בעלים פטור. שמע מינה תיקנו משיכה בשומרין, שמע מינה. איתמר נמי אמר ר' אלעזר כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרין. תניא נמי הכי כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרין. וכשם שהקרקע נקנית בכסף ובשטר ובחזקה, כך שכירות נקנית וכול'.

עין משפט נר מצוה

קבא א מיי' פ"ז מהל' מעילה הלכה ב:
קבב ב מיי' פ"ב מהל' גניבה הלכה י טור ח"מ סימן שנ:
קבג ג מיי' שם הל' יח:
קבד ד ה ו ז מיי' שם הלכה טז ועיין במ"מ:
קבה ח מיי' פ"ב מהל' שכירות הלכה ח סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סימן שז סעיף ב:
קבו ט מיי' פ"ח מהל' מכירה הלכה יח סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן קלה סעיף ט וסימן שז סעיף ב וסימן שטו סעיף ח:

מוסף רש"י

אין שליח לדבר עבירה. אין אדם משוה לדבר עבירה שיתחייב שולחו, אלא הרי הוא כעושה מעליו (קדושין מב:). מה מכירה דלא אפשר דלאו על ידי אחר. אינה מתקיימת אלא על ידי אחר, הגנב מוכר והלוקח לוקח (שם מג.) אי אפשר אלא על ידי אחר, שהלוקח לוקחו ממנו (כתובות לג:). **היה** מושכו ויוצא. בגונב בהמה ברשות בעלים קאי, ומת. השור, ברשות הבעלים פטור. הגנב מלאלם לגוס, דלא קני להתחייב באונסין (כתובות לא:). שהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה. דנעל ופרן ונגדר כל שהוא, ומסכת קדושין (סו.) יליפינן להו (ב"מ צט:). כך שכירות. קס"ד שכר בהמה וכלים (שם).